

**UCHWAŁA NR XX/307/2020
RADY MIEJSKIEJ W TOSZKU**

z dnia 29 lipca 2020 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji "Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018-2021" za okres 2018-2019**

Działając na podstawie art. 18 ust. 1, ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713) w związku z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 282), na wniosek Burmistrza Toszka

**Rada Miejska w Toszku
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji "Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018-2021" za okres 2018-2019 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Toszka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Toszku

Tadeusz Kobiernik

Sprawozdanie z realizacji
„Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
gminy miejsko-wiejskiej Toszek
na lata 2018-2021”
za okres 2018-2019

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
PRIORYTET I: Konsekwentne i planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jako potwierdzenia uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gminy toszek.	5
§ 1. Kierunek działania I.1 Zapewnienie warunków prawnych i organizacyjnych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie	5
§ 2. Kierunek działania: I.2 Kontrola stanu zachowania i przeznaczenia zabytków	6
§ 3. Kierunek działania I.3 Udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków	7
PRIORYTET II. Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego gminy toszek jako ważny czynnik rozwoju społeczno gospodarczego	11
§ 4. Kierunek działania II.4 Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	11
§ 5. Kierunek działania II.5 „Współpraca z użytkownikami i właścicielami budynków zabytkowych mająca na celu poprawę stanu zachowania i utrzymania substancji mieszkaniowej”	22
§ 6. Kierunek działania II.6 Prowadzenie działań sanacyjnych w obrębie Gminy Toszek.....	23
§ 7. Kierunek działania II.7 Zachęcanie sektora prywatnego do zagospodarowania obiektów zabytkowych	23
§ 8. Kierunek działania II.8 Współpraca z rządowymi służbami ochrony zabytków	23
PRIORYTET III: Sprawne i nowoczesne zarządzanie zasobem dziedzictwa kulturowego	24
§ 9. Kierunek działania III. 9 Wykorzystanie walorów kulturowych i przyrodniczych miasta w tworzeniu oferty turystycznej	24
§ 10. Kierunek działania III. 10 Wyznaczanie tras turystycznych i dydaktycznych (pieszych i rowerowych) wykorzystujących walory gminy Toszek.....	28
§ 11. Kierunek działania III. 11 Integracja środowiska przyrodniczego i kulturowego w zagospodarowaniu przestrzeni.....	30
PRIORYTET IV: Wyeksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazowych	31
§ 12. Kierunek działania III. 12 Zwiększenie zakresu działań konserwatorskich w gminie, ukierunkowanych na otoczenie zabytku	31
§ 13. Kierunek działania III. 13 Promocja działań rewaloryzacyjnych równoznaczna z promocją gminy Toszek	32
§ 14. Kierunek działania III. 14 Wykorzystanie mediów do popularyzacji zasobów kulturowych.....	32
PRIORYTET V: Działania edukacyjne skierowane do społeczności lokalnych w celu budowania tożsamości kulturowej oraz promocja zewnętrzna wartości kulturowych regionu	32

§ 15. Kierunek działania III. 15 Kształcenie i edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych na rzecz ochrony zabytków	32
§ 16. Kierunek działania III. 16 Utworzenie bazy danych o niematerialnych zabytkach Gminy Toszek	48
Podsumowanie	52

Wprowadzenie

„Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018–2021” został uchwalony przez Radę Miejską w Toszku Uchwałą nr XLV/370/2018 z dnia 26 marca 2018 r., która weszła w życie po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U z 2020 r. poz. 282) organ wykonawczy sporządza, co dwa lata, sprawozdanie z realizacji programu, które przedstawia radzie gminy.

Niniejsze sprawozdanie z realizacji w/w programu za okres dwóch lat, tj. 2018–2019, zostało sporządzone w oparciu o przepisy przywołanej ustawy oraz o informacje złożone przez pracowników Urzędu Miejskiego w Toszku i jednostek organizacyjnych Gminy Toszek, tj.:

- Centrum Kultury „Zamek w Toszku”,
- Centrum Usług Wspólnych Gminy Toszek,

w których zarządzie znajdują się zabytki nieruchome lub które w swojej bieżącej działalności prowadzą działania informacyjne, popularyzacyjne i edukacyjne dotyczące opieki nad zabytkami.

Gminny program opieki nad zabytkami określa kierunki podejmowanych przez samorząd działań, mających na celu szeroko pojętą ochronę dziedzictwa kulturowego. W programie zostały określone priorytety, w ramach których wytyczono kierunki działań, a na ich podstawie zadania do realizacji przez Gminę Toszek:

- 1) Priorytet I: Konsekwentne i planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jako potwierdzenia uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju Gminy Toszek;
- 2) Priorytet II: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego Gminy Toszek jako ważny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego;
- 3) Priorytet III: Sprawne i nowoczesne zarządzanie zasobem dziedzictwa kulturowego;
- 4) Priorytet IV: Wyeksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazowych;
- 5) Priorytet V: Działania edukacyjne skierowane do społeczności lokalnych w celu budowania tożsamości kulturowej oraz promocja zewnętrzna wartości kulturowych regionu.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – widok na Rynek w Toszku

**PRIORYTET I: KONSEKWENTNE I PLANOWE REALIZOWANIE ZADAŃ
KOMPETENCYJNYCH SAMORZĄDU DOTYCZĄCYCH
OPIEKI NAD ZABYTKAMI JAKO POTWIERDZENIA
UZNANIA ZNACZENIA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
DLA ROZWOJU GMINY TOSZEK.**

§ 1. Kierunek działania I.1 Zapewnienie warunków prawnych i organizacyjnych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie

1. Zadanie: „Aktualizacja planu ochrony zabytków na wypadek zagrożeń”

Plan ochrony zabytków na wypadek zagrożeń został zaktualizowany w latach 2018-2019 przez Referat Urzędu Stanu Cywilnego, Spraw Obywatelskich i Bezpieczeństwa Publicznego Urzędu Miejskiego w Toszku.

2. Zadanie: „Prowadzenie i regularne aktualizowanie gminnej ewidencji zabytków”

Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Toszek została przyjęta Zarządzeniem nr 0050.32.2018 Burmistrza Toszka z dnia 12 lutego 2018 r. W okresie sprawozdawczym została ona dwukrotnie zmieniona:

- 1) Zarządzeniem nr 0050.109.2018 Burmistrza Toszka z dnia 9 maja 2018 r., którym włączono kartę obiektu nieruchomego – zespół zabudowy mieszkaniowej z lat 30. XX wieku przy ul. Krasińskiego 1-17 i ul. Poprzecznej 1, 3, 5, 7, 9 w Toszku;
- 2) Zarządzeniem nr 0050.152.2019 Burmistrza Toszka dnia 24 czerwca 2019 r., którym wyłączono kartę ewidencyjną obiektu nieruchomego – budynek dworca PKP w Paczynie, ul. Wiejska 1A, ujętą pod pozycją 34 wykazu obiektów zabytkowych Gminy Toszek.

Gminną ewidencją zabytków objęte są 245 obiekty znajdujące się w granicach Gminy Toszek, w tym 38 z nich wpisano do rejestru zabytków województwa śląskiego, gdyż są to jedne z najcenniejszych elementów krajobrazu kulturowego na terenie gminy. Samo miasto Toszek zostało wpisane do w/w rejestru zabytków w 1953 r. ze względu na swój charakterystyczny układ urbanistyczny, ruralistyczny, ciekawą architekturę obronną oraz zabudowę mieszczańską, a także ze względu na niezwykle warunki krajobrazowo-przyrodnicze.

3. Zadanie: „Bieżąca współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków - ustalanie wszelkich kwestii dotyczących Zamku w Toszku, a wymagających nadzoru konserwatorskiego”

Na wszelkie remonty i prace przy zabytkach Gmina Toszek, a także Centrum Kultury „Zamek w Toszku” zwracają się o pozwolenia do Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach i na ich podstawie są prowadzone prace remontowe i konserwatorskie. Służby konserwatorskie były powiadamiane o wszystkich planowanych pracach oraz o wykonawcach, którzy te prace prowadzili.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” złożyło:

w roku 2018:

- 1) wniosek o pozwolenie na prowadzenie robót budowlanych przy zabytku dotyczący odtworzenia i wzmocnienia osuniętych fragmentów murów oraz uzupełnienie i wzmocnienie muru bastei;
- 2) wniosek o dotację na remont wraz z postępowaniem konserwatorskim dla osuniętego fragmentu murów oraz uzupełnienie i wzmocnienie muru bastei.

w roku 2019:

- 1) wniosek o dotację na remont wraz z postępowaniem konserwatorskim dla osuniętego fragmentu muru;
- 2) wniosek o pozwolenie na umieszczenie tablicy;
- 3) wniosek o pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” otrzymało:

w roku 2018:

- 1) pozwolenie na prowadzenie robót budowlanych przy zabytku dotyczących odtworzenia i wzmocnienia osuniętych fragmentów murów oraz uzupełnienie i wzmocnienie muru bastei.

w roku 2019:

- 1) pozwolenie na umieszczenie tablicy w przejeździe bramnym poświęconej 100-leciu Powstań Śląskich;
- 2) pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych w związku z remontem muru obronnego.

§ 2. Kierunek działania: I.2 Kontrola stanu zachowania i przeznaczenia zabytków

1. Zadanie: „Kontrola stanu technicznego zabytków, których właścicielem jest gmina Toszek i sporządzenie oceny stanu ich zachowania”

W okresie sprawozdawczym budynek Urzędu Miejskiego w Toszku, a także budynki Centrum Kultury „Zamek w Toszku” były poddawane wszystkim wymaganiom Prawem budowlanym przeglądów, kontrolom stanu technicznego i instalacji.

2. Zadanie: „Okresowa kontrola stanu technicznego i instalacji budynków zabytkowych, których właścicielem jest gmina Toszek zgodnie z przepisami”

Budynek Urzędu Miejskiego w Toszku:

- 1) coroczna kontrola stanu technicznego obiektu Urzędu Miejskiego w Toszku - w wyniku kontroli budynek został dopuszczony do dalszej eksploatacji;
- 2) coroczna kontrola instalacji gazowej - w wyniku kontroli nie stwierdzono uwag;
- 3) coroczna kontrola przewodów kominowych - w wyniku kontroli nie stwierdzono uwag;
- 4) kontrola instalacji hydrantowej.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie:

Przeprowadzono obowiązkowe roczne kontrole stanu technicznego budynku, instalacji elektrycznej, przewodów kominowych oraz sprzętu przeciwpożarowego.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W roku 2018 i 2019 dokonano przeglądów rocznych okresowej kontroli stanu technicznego obiektów budowlanych:

- 1) wieża zamkowa - została poddana kompleksowemu remontowi we wcześniejszych latach - stan zadowalający;
- 2) mury obronne - okresowa kontrola 2018 - stan techniczny murów powoduje konieczność niezwłocznego remontu i robót naprawczych.

Okresowa kontrola 2019 - dokonano naprawy osuniętych części muru obronnego najbardziej uszkodzonego odcinka. Remont pozostałej części planowany jest na kolejne lata;

- 3) budynek bramny - pokrycie dachowe budynek główny - stan zadowalający, pokrycie dachowe z gontu drewnianego - do naprawy, pomieszczenia czytelnicy i biblioteki wyremontowano w roku 2019 - stan zadowalający, strych nad wieżą północną - stan do naprawy;
- 4) budynek stajni - został wyremontowany we wcześniejszych latach - stan zadowalający;
- 5) budynek administracyjny - należy przewidzieć wymianę pokrycia dachowego, naprawa komina, dokonać naprawy obróbek blacharskich, wykonać remont elewacji i stropów - stan mało zadowalający.

W latach 2018 i 2019 dokonano przeglądów instalacji elektrycznej - usterki są na bieżąco usuwane.

Każdego roku jest również przeprowadzana kontrola instalacji gazowej.

§ 3. Kierunek działania I.3 Udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków

1. Zadanie: „Podejmowanie interwencji wobec niszczonych (i degradowanych niewłaściwym użytkowaniem) obiektów zabytkowych”

W okresie sprawozdawczym do Urzędu Miejskiego w Toszku nie wpłynęły zgłoszenia dotyczące potrzeby wykonania interwencji.

We wszystkich placówkach oświatowych Gminy Toszek prowadzona jest edukacja w zakresie dziedzictwa kulturowego w taki sposób, aby przekazywać i systematycznie pogłębiać wiedzę o dziedzictwie kulturowym i jego wartości, a także wykształcić przekonanie o konieczności zachowania tradycji i szacunku dla dóbr kultury. Podejmuje się planowe i okolicznościowe działania, których celem jest kształtowanie współodpowiedzialności za pielęgnowanie i ochronę dziedzictwa kulturowego w tym przed ich niszczeniem.

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie:

- w placówce podczas lekcji wychowawczych prowadzone są rozmowy na temat zabytków oraz o konieczności ochrony zabytków przed niszczeniem, a także prawidłową reakcją w sytuacjach trudnych.

2. Zadanie: „Zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą (montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, zabezpieczeń przeciw włamaniom, znakowanie i ewidencjonowanie zabytków ruchomych), przykładowo poprzez założenie monitoringu”

W okresie sprawozdawczym do Urzędu Miejskiego w Toszku nie wpłynęły zgłoszenia dotyczące potrzeby wykonania zabezpieczeń.

Wykonano zabezpieczenie przeciwpożarowe budynku Urzędu Miejskiego w Toszku – koszt prac wyniósł: 114.073,18 zł.

Zakres zrealizowanych prac w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku obejmował w szczególności:

- 1) wymianę płyt pilśniowych na korytarzu poddasza,
- 2) powiększenie otworu drzwiowego na spoczniku pomiędzy 2. piętrem a poddaszem,
- 3) otynkowanie i uzupełnienie ścian działowych na poddaszu,
- 4) nadmurowanie ścian działowych do wysokości 2,55 m oraz ich obustronne otynkowanie,
- 5) odbudowa słupów drewnianych płytami kartonowo-gipsowymi ogniochronnymi w kategorii odporności ogniowej R30,
- 6) wykonanie sufitu podwieszonego nad korytrem z płyt kartonowo-gipsowych na stelażu systemowym,
- 7) odbudowa skosu nad schodami na poddaszu z płyt kartonowo-gipsowych na stelażu systemowym,
- 8) odbudowa kleszczy na korytarzu na poddaszu,
- 9) wyposażenie drzwi w samozamykacze – wymiana drzwi na spoczniku pomiędzy 2. piętrem a poddaszem,
- 10) wymiana drzwi na poddaszu,
- 11) wykonanie instalacji wodociągowo-hydrantowej,
- 12) podłączenie drzwi na spoczniku pomiędzy 2. piętrem a poddaszem do systemu oddymiania.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – słupy drewniane obudowane płytami kartonowo-gipsowymi ogniochronnymi w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku

*fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – wyposażenie drzwi w budynku
Urzędu Miejskiego w Toszku w samozamykacze*

Zabezpieczenie przeciwpożarowe w budynku gospodarczym Urzędu Miejskiego w Toszku polegało na:

- 1) wymianę ściany działowej,
- 2) wymianę drzwi zewnętrznych.

*fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – wymienione drzwi zewnętrzne
w budynku gospodarczym Urzędu Miejskiego w Toszku*

3. Zadanie: „Określenie sposobów współpracy z policją i strażą pożarną w sprawie ochrony przeciwpożarowej i ochrony elementów zabytkowych”

Uzgodnienia w sprawie współpracy z policją powinny być dokonywane przez administratorów lub właściciela/li poszczególnych zabytków. Dotyczy to w głównej mierze przedstawicieli kościoła ze względu na sakralny charakter obiektów ruchomych, również co do ochrony przeciwpożarowej – to na administratorze, bądź właścicielu zabytkowego obiektu nieruchomego ciąży sposób jego ochrony od ognia.

Problemem mogą okazać się obiekty opuszczone, niezamieszkałe i pozostawione bez nadzoru, czego najlepszym przykładem jest browar toszecki. Ochrona przeciwpożarowa oparta jest głównie na standardowych działaniach ratowniczo-gaśniczych podejmowanych z chwilą wezwania jednostek Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczej Straży Pożarnej z chwilą pojawienia się już zagrożenia.

Szczegóły dotyczące ochrony przeciwpożarowej zawarte są w instrukcjach bezpieczeństwa pożarowego danych instytucji. Ponadto jednostki organizacyjne posiadają polisy ubezpieczeniowe, które obejmują swym zasięgiem również kradzież mienia instytucji.

W okresie sprawozdawczym nie odnotowano informacji dotyczących automatycznych systemów alarmowania straży o pożarze w tych obiektach.

Ponadto Gmina Toszek dofinansowuje dodatkowe służby patrolowe realizowane przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach oraz współpracuje z jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Toszek. Urząd Miejski w Toszku ma podpisaną polisę ubezpieczeniową obejmującą różne aspekty bezpieczeństwa, także te w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Wieża zamkowa posiada system oddymiania, który każdego roku jest podawany przeglądowi, tak samo jak system alarmowy, pozostałe budynki są zabezpieczone zamykanymi drzwiami, kratami zamykanymi na kłódki, zatrudniony jest również dozorca.

W latach 2018-2019 nowych zabezpieczeń nie wprowadzono, istniejące zostały poddane przeglądowi. W roku 2018 uaktualniono instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego dla Centrum Kultury „Zamek w Toszku”. Centrum Kultury „Zamek w Toszku” opłaca polisę ubezpieczeniową, która obejmuje również kradzież mienia.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Zamek w Toszku

PRIORYTET II. REWALORYZACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY TOSZEK JAKO WAŻNY CZYNNIK ROZWOJU SPOŁECZNO GOSPODARCZEGO

§ 4. Kierunek działania II.4 Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania

1. Zadanie: „Prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy Toszek”

Budynek Urzędu Miejskiego w Toszku:

W roku 2018:

- 1) modernizacja łazienek i pomieszczenia gospodarczego w budynku Urzędu Miejskiego
– koszt: 99.929,00 zł;

PRZED

PO

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – modernizacja łazienki w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku

- 2) modernizacja dachu budynku mieszkalnego przy ul. Strzeleckiej 23 w Toszku, część II
– koszt: 285.502,94 zł;

*źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku - Dach budynku przy ul. Strzeleckiej 23 w Toszku
przed i po modernizacji*

- 3) modernizacja zasilania awaryjnego w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku – koszt:
16.434,00 zł;
4) wymiana tarcz zegarowych w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku – koszt:
109.324,00 zł;

*źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku
– wymiana tarcz zegarowych*

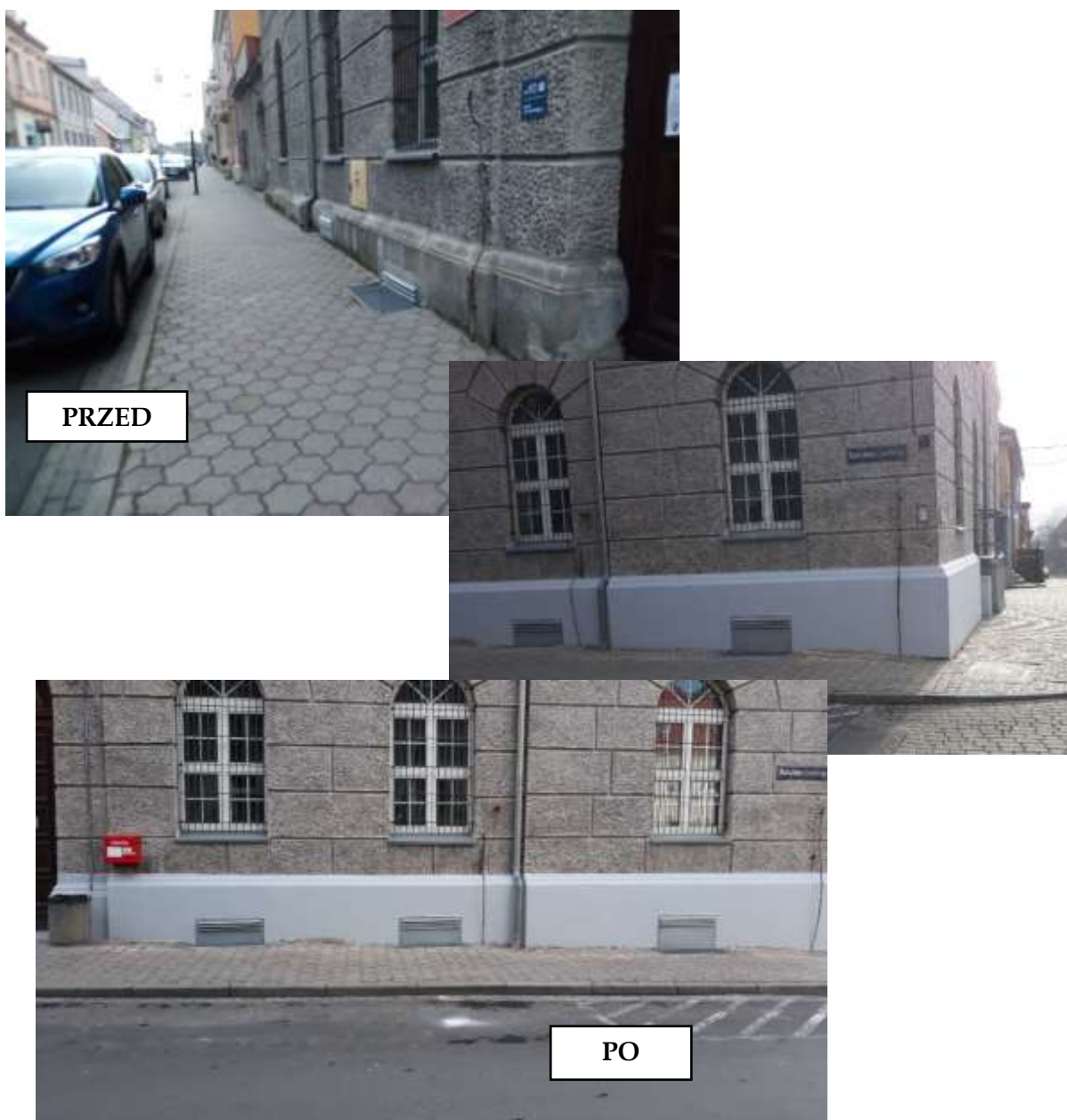
- 5) wykonanie dokumentacji projektowej pn.: „Modernizacja węzła wodomierzowego na potrzeby zapewnienia wymaganego ciśnienia instalacji hydrantowej w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku”.

źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – modernizacja węzła wodomierzowego

W roku 2019:

- 1) remont fragmentu detalu elewacji budynku Urzędu Miejskiego w Toszku – koszt: 79.105,45 zł. Zakres zrealizowanych prac obejmował:
 - a) usunięcie wtórnych wypraw tynkarskich, skucie wszystkich luźnych i osypujących się fragmentów,
 - b) usunięcie pozostałości farb emulsyjnych chemicznie i mechanicznie,
 - c) wzmocnienie oryginalnych tynków,
 - d) usunięcie ognisk korozji biologicznej (cokół),
 - e) naprawa spękań i uszkodzonych powierzchni tynków,
 - f) nadanie jednolitej faktury całej powierzchni tynkiem, gruntowanie powierzchni, malowanie powierzchni,
 - g) malowanie powierzchni farbami silikonowymi.

*źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – remont fragmentu detalu elewacji
budyńku Urzędu Miejskiego w Toszku*

- 2) zabezpieczenie przeciwpożarowe budynku Urzędu Miejskiego w Toszku – koszt: 114.073,18 zł;

*źródło: archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – wykonane zabezpieczenie przeciwpożarowe w budynku
Urzędu Miejskiego w Toszku – kolejny etap*

- 3) modernizacja Sali Sesyjnej w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku – zaplanowano kwotę 200.000,00 zł – prace nie zostały wykonane z uwagi na unieważnienie postępowania przetargowego;
- 4) wykonanie modernizacji węzła wodomierzowego na potrzeby zapewnienia wymaganego ciśnienia instalacji hydrantowej w budynku Urzędu Miejskiego w Toszku – koszt: 76.014,00 zł.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W roku 2018 wykonano projekt remontu wraz z programem postępowania konserwatorskiego fragmentu osuniętego muru obronnego oraz remontu uszkodzonej bastei zabytkowego Zamku w Toszku - koszt: 9.225,00 zł.

W roku 2019 przeprowadzono remont wraz z programem postępowania konserwatorskiego dla fragmentu osuniętego muru – koszt: 230.526,38 zł.

Stan iluminacji Zamku w Toszku nie uległ zmianie, każdego roku jest poddawany przeglądowi i bieżącym naprawom.

fot. Centrum Kultury „Zamek w Toszku” – fragment osuniętego muru obronnego

fot. Centrum Kultury „Zamek w Toszku” - fragment naprawionego muru obronnego

2. Zadanie: „Rewitalizacja najważniejszych obiektów zabytkowych”

W ramach współpracy z Parafią Rzymskokatolicką pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku zrealizowano następujące zadania:

- 1) wykonano prace konserwatorskie złożonych elementów na konstrukcji i snycerze ołtarza bocznego Matki Boskiej z Dzieciątkiem w kaplicy kościoła pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej. Na powyższy cel Parafia we współpracy z Urzędem Miejskim w Toszku pozyskała środki z funduszy unijnych (44.500,00 zł, wkład własny 500,00 zł, razem: 45.000,00 zł) współfinansowane w ramach poddziałania 19.2. „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” i działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER objętego programem w zakresie Zachowanie dziedzictwa lokalnego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku - ołtarz boczny Matki Boskiej z Dzieciątkiem

- 2) Gmina Toszek udzieliła w roku 2018 Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku dotacji celowej z budżetu gminy w kwocie 50.000,00 zł na renowację witraży sakralnych znajdujących się w zabytkowym kościele parafialnym pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku.

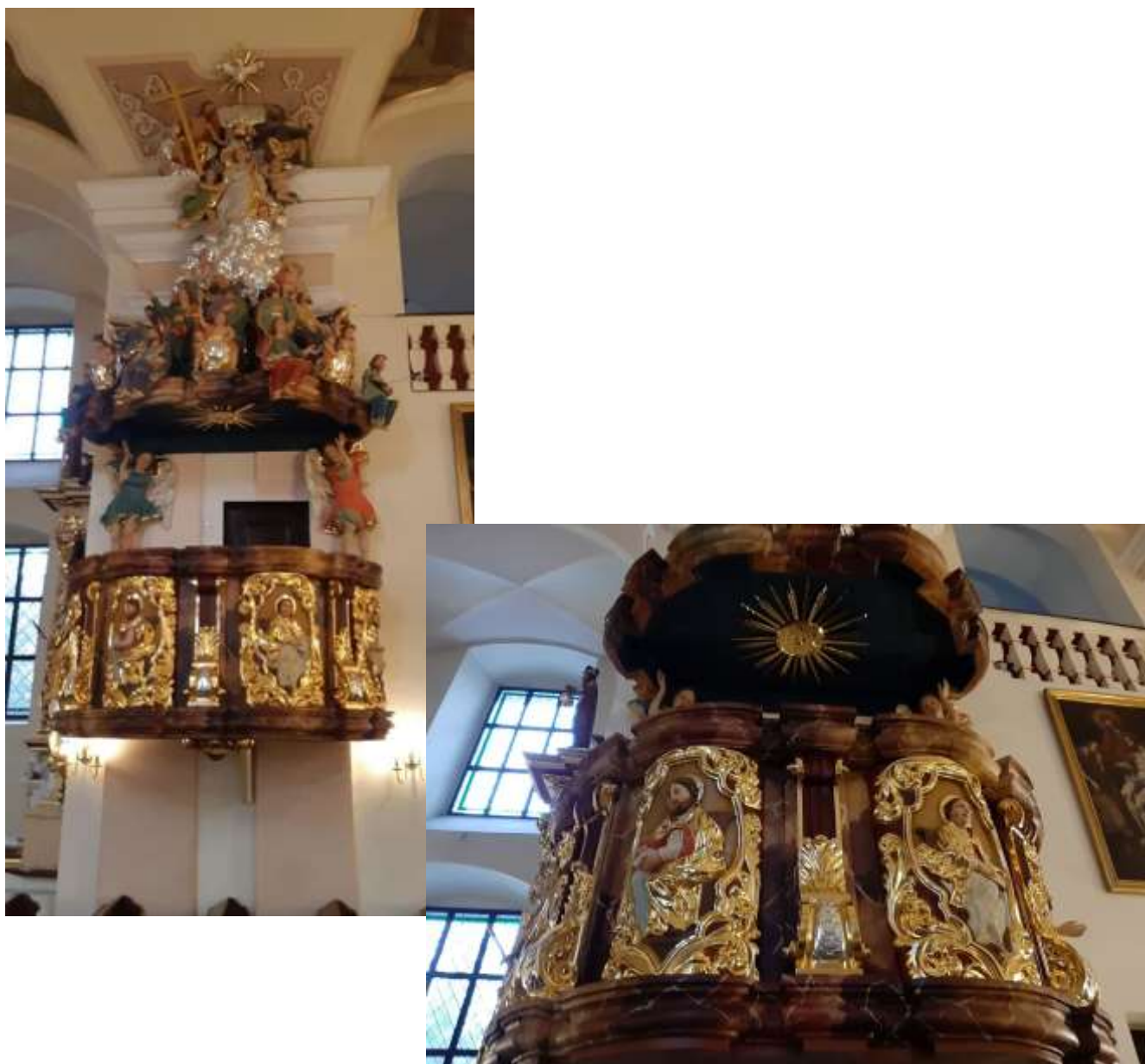
fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – witraże okienne w Kościele pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku

- 3) W 2018 roku wykonano również zadanie dotyczące prac konserwatorskich na elementach polichromowanych i złożonych konstrukcji baldachimu ambony wraz z elementami dekoracji snycerskich i rzeźb – kwota realizacji zadania to: 81.000,00 zł, z czego 36.000,00 zł to dotacja celowa z budżetu Powiatu Gliwickiego.
- 4) Dodatkowo w 2019 roku Parafia wraz z Urzędem Miejskim w Toszku pozyskała środki unijne w ramach Programu Operacyjnego Obszary Wiejskie na lata 2014-2020 na projekt „Toszecka Alberga -zwiększenie atrakcyjności turystycznej w Gminie Toszek poprzez przebudowę i remont obiektu przeznaczonego na miejsce noclegowe dla pielgrzymów”. Celem projektu było przywrócenie wartości użytkowej obiektu znajdującego się na zabytkowym terenie parafii z przeznaczeniem na powstanie miejsca noclegowego dla pielgrzymów przechodzących szlakiem św. Jakuba w Toszku. Kwota dotacji: 49.500,00 zł.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku - przebudowa i remont obiektu przeznaczonego na miejsce noclegowe dla pielgrzymów – Toszecka Alberga

- 5) W 2019 roku zrealizowano również zadanie związane z wykonaniem prac konserwatorskich na elementach polichromowanych i złożonych konstrukcji kosza ambony wraz z elementami dekoracji snycerskich i rzeźb – dotacja z budżetu Gminy Toszek w kwocie: 49.500,00 zł.
- 6) Przeprowadzono także prace konserwatorskie rzeźb na parapecie kosza zabytkowej ambony – w kwocie: 29.500,00 zł, z czego Parafia wraz z Urzędem Miejskim w Toszku pozyskała dotację celową z Powiatu Gliwickiego w kwocie: 8.089,98 zł.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – ambona w Kościele pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku

3. Zadanie: „Montaż i utrzymanie iluminacji świetlnych zabytkowych obiektów”

Do najważniejszych zabytków terenu Gminy Toszek z pewnością należy Zamek, który jest wizytówką miasta oraz Kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku.

Stan iluminacji najważniejszych obiektów zabytkowych w latach 2018-2019 nie uległ zmianie w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego, tj. lat 2016-2017.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Zamek w Toszku

§ 5. Kierunek działania II.5 „Współpraca z użytkownikami i właścicielami budynków zabytkowych mająca na celu poprawę stanu zachowania i utrzymania substancji mieszkaniowej”

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Toszku na bieżąco informowali zarówno organizacje pozarządowe, osoby fizyczne, jak i jednostki organizacyjne o możliwości pozyskania zewnętrznych środków finansowych na działania związane z ochroną zabytków i opieką nad nimi. Informacje przekazywane były telefonicznie, pocztą elektroniczną oraz przy wykorzystaniu strony internetowej www.toszek.pl i gminnej gazety samorządowej poprzez publikacje różnego rodzaju wiadomości.

Urząd Miejski w Toszku wraz z Parafią pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku przygotował wniosek wraz z dokumentacją na realizację zadania w ramach Programu Operacyjnego Obszary Wiejskie na lata 2014-2020 na projekt „*Toszecka Alberga -zwiększenie atrakcyjności turystycznej w Gminie Toszek poprzez przebudowę i remont obiektu przeznaczonego na miejsce noclegowe dla pielgrzymów*”. Celem projektu było przywrócenie wartości użytkowej obiektu znajdującego się na zabytkowym terenie parafii z przeznaczeniem na powstanie miejsca noclegowego dla pielgrzymów przechodzących szlakiem św. Jakuba w Toszku. Parafia otrzymała środki unijne na powyższy cel w kwocie 49.500,00 zł. Pozytywnie rozliczono wniosek.

Wsparcie i pomoc przy pisaniu małego grantu dotyczącego zorganizowania I Toszeckiego Jarmarku Jakubowego – beneficjentem było Stowarzyszenie Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Toszeckiej.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W roku 2018 złożono wniosek o dofinansowanie projektu remontu wraz z programem postępowania konserwatorskiego fragmentu osuniętego muru obronnego oraz remontu uszkodzonej bastei zabytkowego zamku w Toszku do Starostwa Powiatowego w Gliwicach pozyskano – 3.750,00 zł.

W roku 2019 złożono dwa wnioski o dotacje na remont wraz z programem postępowania konserwatorskiego dla fragmentu osuniętego muru do Starostwa Powiatowego w Gliwicach i do Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach, pozyskano: Starostwo Powiatowe – 30.000,00 zł., Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków – 94.435,00 zł.

§ 6. Kierunek działania II.6 Prowadzenie działań sanacyjnych w obrębie Gminy Toszek

W latach 2018 i 2019 Gmina nie podejmowała działań mających na celu likwidację budynków o niskich wartościach historycznych, w tym ich otoczenia.

§ 7. Kierunek działania II.7 Zachęcanie sektora prywatnego do zagospodarowania obiektów zabytkowych

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Toszku na bieżąco informowali zarówno osoby fizyczne, jak i osoby prawne oraz organizacje pozarządowe o możliwości podejmowania działań związanych z ochroną zabytków i opieką nad nimi. Informacje przekazywane były telefonicznie, pocztą elektroniczną oraz przy wykorzystaniu strony internetowej www.toszek.pl i gminnej gazety samorządowej poprzez publikacje różnego rodzaju wiadomości, w szczególności w postaci plakatów i ogłoszeń.

§ 8. Kierunek działania II.8 Współpraca z rządowymi służbami ochrony zabytków

1. Zadanie: „Uzgodnienie wspólnych działań związanych z uświadamianiem prawnym właścicieli obiektów zabytkowych, jak i uczestnictwo w dokonywanych przez WUOZ wizjach i przeglądach obiektów zabytkowych”

Pracownicy Urzędu Miejskiego uczestniczyli w wizjach dokonywanych przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków posiada stały nadzór nad remontami i zmianami dokonywanymi przy obiekcie.

W roku 2019 – Odbiór prac remontowych dotyczących murów przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – 2 wizje.

PRIORYTET III: SPRAWNE I NOWOCZESNE ZARZĄDZANIE ZASOBEM DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

§ 9. Kierunek działania III. 9 Wykorzystanie walorów kulturowych i przyrodniczych miasta w tworzeniu oferty turystycznej

Wzajemne przenikanie się kultur, języków, wyznań, narodowości stanowi istotny aspekt charakterystyczny dla Gminy Toszek.

Dzięki realizacji projektu pn. „Wzrost atrakcyjności i promocji Gminy Toszek poprzez wyeksponowanie szlaku historyczno-zabytkowo-przyrodniczego i stworzenie kompleksowej oferty turystycznej” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, wyeksponowano 17 charakterystycznych i historycznych miejsc związanych z wielokulturowością gminy tj.:

1) Zamek i Pałac Guradze;

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku - Zamek i Pałac Guradze w Toszku

- 2) Kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku;
- 3) Rynek (Nepomucen, Ratusz, Szlak Jakuba) w Toszku;
- 4) Synagoga ul. Piastowska w Toszku;

- 5) Dom urodzenia Guttmanna, tablica pamiątkowa na budynku przy ul. Gliwickiej 34, z boku od strony ul. Młyńskiej w Toszku;

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku - Dom urodzenia Guttmanna, tablica pamiątkowa na budynku Gliwicka 34, z boku od str. ul. Młyńskiej w Toszku

- 6) Szpital w Toszku;
- 7) Szpital Cmentarz komunalny (ewangelicki) , ul. Wielowiejska w Toszku;
- 8) Cmentarz żydowski, ul. Wielowiejska w Toszku;
- 9) Zbiorowa mogiła ofiar obozu NKWD ul. Wielowiejska w Toszku;
- 10) Kościół ewangelicki i klasztor przy zakładzie mechanicznym p. Podkowy lub przy klasztorze ul. Strzelecka w Toszku;
- 11) Szkoła i poczta, ul. Dworcowa w Toszku;

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Szkoła Podstawowa nr 1 w Toszku ul. Dworcowa w Toszku

- 12) Kaplica św. Barbary w Toszku;
- 13) Dolny dwór i Dom Bractwa Kurkowego, ul. Strzelecka 23 w Toszku;
- 14) Kotulin, teren szkoły;

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Parafia św. Michała Archanioła w Kotulinie

- 15) Ligota Toszecka przy kaplicy;
- 16) Pniów przy ul. Wiejskiej przed kościołem;
- 17) Paczyna przy kościele, ul. Wiejska.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku

Przeprowadzenie promocji w/w miejsc miało miejsce na portalu Gminy Toszek, portalu społecznościowym Facebook oraz w samorządowej gazecie „Po troszku o Toszku”.

Szkoła Podstawowa w Pniowie:

Rozmowa z uczniami na temat zabytków Gminy Toszek, zorganizowanie wycieczki rowerowej szlakiem wybranych zabytków – zwiedzanie ich, fotografowanie i tworzenie plakatu po przebytej wycieczce dla uczniów młodszych klas. Udział uczniów klas 4-8 w wycieczce raz w roku.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”:

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” wykorzystując walory kulturowe toszeckiego zamku co roku przygotowuje ofertę wycieczkową dla dzieci i młodzieży, która umożliwia młodym mieszkańcom Śląska poznanie historii tego obiektu.

Szacunkowa ilość turystów w systemie zorganizowanym: w 2018 r.– ok. 7.700 osób, w 2019 r. – ok. 9.000 osób.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – widok na Zamek z lotu ptaka

§ 10. Kierunek działania III. 10 Wyznaczanie tras turystycznych i dydaktycznych (pieszych i rowerowych) wykorzystujących walory gminy Toszek

Historia Gminy Toszek sięga epoki kamiennej - świadczą o tym znaleziska archeologiczne. Odkrycie monet rzymskich na wzgórzu zamkowym pozwala przypuszczać, że wiodła tędy jedna z dróg „bursztynowego szlaku”. Fragmenty naczyń znalezione na wzgórzu zamkowym potwierdzają hipotezę o istnieniu w tym miejscu osady z IV i V wieku.

Na terenie Gminy istnieją dwie ścieżki przyrodniczo-kulturowe:

- 1) ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza Fazaniec, położona na północno-wschodnim obszarze Gminy, która obejmuje najlepiej zachowane siedliska o znaczeniu europejskim. W lesie tym zachowały się stare drzewostany dębowe, grabowe i bukowe, w których drzewa osiągnęły wiek ponad 210 lat;
- 2) Szlak Via Regia – droga św. Jakuba – odcinek paneuropejskiej trasy dawnego szlaku pielgrzymkowego, który prowadzi z Europy Wschodniej do Santiago de Compostela w Hiszpanii przebiegającej przez Toszek, a oznaczony muszlą.

fol. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – muszla

Poza tymi trasami turystycznymi mającymi swoje odnogi w całej Europie, teren Gminy Toszek przecinają lokalne drogi turystyczne wiodące przez ciekawe pod względem historycznym zakątki Gminy, do których można zaliczyć:

- 1) szlaki piesze:
 - a) Szlak Powstańców Śląskich (niebieski);
 - b) Szlak Okrężny wokół Gliwic (żółty);
 - c) Szlak Stulecia Turystyki (zielony);
- 2) trasy rowerowe:
 - a) w poszukiwaniu Złotej Kaczki;
 - b) kot;
 - c) Razem czy osobno;
 - d) Szlak Zabytków Ziemi Toszeckiej.

1. Zadanie: „Wydłużenie istniejących sieci tras rowerowych”

W latach 2018-2019 na terenie Gminy Toszek nie utworzono nowych szlaków turystycznych, tras rowerowych, ani ścieżek edukacyjnych i przyrodniczych, jednakże podjęto działania rewitalizacyjne i popularyzatorskie.

2. Zadanie: „Wyznaczenie ścieżek dydaktycznych uwzględniających walory przyrodnicze i krajobrazowe”

Na terenie Gminy Toszek są postawione tablice informacyjne z zaznaczonymi trasami rowerowymi oraz szlakami turystycznymi (tablica na skwerku przy ul. Tarnogórskiej w Toszku oraz tablica przy drodze prowadzącej na Zamek – ul. Zamkowa, Toszek).

Zamek jest jedynym obiektem zabytkowym leżącym na terenie Gminy Toszek, który jest oznakowany. Na jego terenie, który jest czynną atrakcją turystyczną, turysta znajdzie opis dotyczący historii Zamku, może także posłuchać w języku polskim, niemieckim i angielskim, a także w wersji dla dzieci informacji o poszczególnych częściach obiektu. Pomieszczenia Zamku są nazwane i opisane.

fot. Centrum Kultury „Zamek w Toszku” – stłopek informacyjny

Ponadto przy wjeździe i wyjeździe z Toszka przy trasie wiodącej z Bytomia do Opola znajdują się tablice informujące o możliwości dojechania do Zamku oraz z trasy nr 40 przed wjazdem i przy wyjeździe z miejscowości Niewiesz.

Uczniowie szkół podstawowych, a także dzieci uczęszczające do przedszkoli korzystają z wyznaczonych ścieżek dydaktycznych podczas spacerów czy zajęć edukacyjnych poznając w ten sposób walory przyrodnicze i krajobrazowe.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

Uczniowie klas 1-3 pokonali ścieżkę dydaktyczno-przyrodniczą Fazaniec, odbyły się tam zajęcia z przyrody.

Szkoła Podstawowa w Pniowie:

Wyznaczono ścieżkę, którą pokonują uczniowie raz w roku.

§ 11. Kierunek działania III. 11 Integracja środowiska przyrodniczego i kulturowego w zagospodarowaniu przestrzeni

1. Zadanie: „Prowadzenie prac porządkowo - pielęgnacyjnych na cmentarzach; opieka nad grobem Alberta Langer, pomnikami ofiar wojny na cmentarzach parafialnych”

W latach 2018-2019 nauczyciele i uczniowie Szkoły Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Pniowie kontynuowali prace związane z opieką i porządkowaniem miejsc zabytkowych. Opiekowali się pomnikami ofiar wojny na cmentarzu parafialnym w Pniowie. Prowadzili prace porządkowe przy pomniku poległym podczas I wojny światowej.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Kościół pw. św. Wacława w Pniowie

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Prowadzenie prac porządkowych na terenie podzamcza toszeckiego zamku w ramach akcji SPRZĄTANIE ŚWIATA przez uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Toszku oraz Szkoły Podstawowej nr 2 w Toszku.

Ponadto uczniowie wszystkich szkół i przedszkoli znajdujących się na terenie Gminy Toszek biorą udział w akcjach sprzątania i porządkowania otoczenia.

2. Zadanie: „Opieka nad miejscami pamięci narodowej - współpraca z instytucjami sprawującymi opiekę nad miejscem upamiętnienia ofiar obozu NKWD w Toszku”

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku współpracowała z DFK Toszek – członkowie Koła Historii Lokalnej (składanie zniczy, udział w obchodach rocznicowych).

§ 13. Kierunek działania III. 13 Promocja działań rewaloryzacyjnych równoznaczna z promocją gminy Toszek

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie - wykorzystanie strony internetowej szkoły do umieszczania informacji dotyczących spraw związanych tematycznie z działaniami w zakresie zabytków kulturowych.

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku - umieszczanie na szkolnej stronie internetowej informacji na temat zabytków Gminy Toszek.

§ 14. Kierunek działania III. 14 Wykorzystanie mediów do popularyzacji zasobów kulturowych

Przekaz promocji dziedzictwa kulturowego Gminy Toszek oraz tematyki związanej z ochroną zabytków odbywa się poprzez następujące media: samorządową gazetę „Po troszku o Toszku”, portale Gminy Toszek oraz Facebook samorządu, w gazecie „Wiadomości Powiatu Gliwickiego” oraz na portalu Powiatu Gliwickiego, w telewizji lokalnej TVT, w gazecie „Nowiny Gliwickie”.

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” promuje się na portalach społecznościowych oraz zaprzyjaźnionych instytucji kultury, promocja poprzez lokalne radiostacje i telewizję (radio PARK, radio DOXA, telewizja TTV) pod koniec roku 2019 uczestniczył w programie pt. „Zakochaj się w Polsce”, który emitowany został w ogólnopolskiej telewizji TVP 1. Promocja Zamku w gazetach: „Strzelec Opolski”, „Nowiny Gliwickie”, „Dziennik Zachodni”, „Po troszku o Toszku” oraz strony internetowe: www.zamektoszek.eu, www.toszek.pl.

PRIORYTET V: DZIAŁANIA EDUKACYJNE SKIEROWANE DO SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH W CELU BUDOWANIA TOŻSAMOŚCI KULTUROWEJ ORAZ PROMOCJA ZEWNĘTRZNA WARTOŚCI KULTUROWYCH REGIONU

§ 15. Kierunek działania III. 15 Kształcenie i edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych na rzecz ochrony zabytków

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Corocznie przy współpracy z Urzędem Miejskim w Toszku organizowane jest Święto Odzyskania Niepodległości 11 listopada, dla mieszkańców i turystów organizowane są w Centrum Ekspozycji Historycznych wystawy dotyczące tej tematyki (udział w uroczystości wzięli mieszkańcy Gminy Toszek - w 2018 ok. 170 osób, w 2019 r. ok. 180 osób).

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – obchody Dnia Odzyskania Niepodległości

W związku z obchodami Rocznicy 100-lecia Powstań Śląskich na toszeckim Zamku w 2019 r. odbyło się kilka ważnych wydarzeń:

- a) test wiedzy o Powstaniach Śląskich,
- b) wystawa pt. „Śląsk Droga do Niepodległej”,

- c) w Centrum Ekspozycji Historycznych odbyła się wystawa pt. „Monety i banknoty XX wieku”,
- d) odbyła się także prelekcja, której tematyka dotyczyła Powstań Śląskich.

Dzięki dobrej współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej w Katowicach w 2018 r. i 2019 r. odbył się cykl spotkań dotyczących Powstań Śląskich oraz innych zagadnień historycznych dotyczących Śląska (udział w spotkaniach brali uczniowie szkół oraz osoby zainteresowane tą tematyką - szacunkowa ilość osób to ok. 200).

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” współpracuje z Towarzystwem Przyjaciół Ziemi Toszeckiej m.in. podczas uroczystości nadania tytułu „Człowiek Roku Ziemi Toszeckiej” czy „Toszeckiego Jarmarku Adwentowego”.

Współpracowało również z DFK Toszek przy organizacji Międzynarodowej Konferencji im dr. Ludwiga Guttmanna pt. „Między rehabilitacją a sportem”, które wsparło również organizację Oktoberfestu w latach 2018-2019.

W roku 2019 r zorganizowano 2 wystawy plenerowe z okazji urodzin dr. Ludwiga Guttmanna oraz „Śląsk Droga do Niepodległej” - udział w wydarzeniach wzięło ok. 200 osób.

W Centrum Ekspozycji Historycznych oraz Kawiarni Colonna zorganizowane zostały następujące wystawy w roku 2018 i 2019:

Wystawy 2018 r.

- Wystawa „Śląska Bitwa o paliwo”;
- Wystawa „Co na Śląsku straszy”;
- Wystawa KROSZONEK;
- Wystawa „Ratowanie zabytków naszej małej ojczyzny”;
- Wystawa „Kot i wszystko jasne” kawiarnia;
- Wystawa „Poplenerowa wystawa prac Artystów Plastyków „Sztuka użytkowa” z Opola”;
- Wystawa „Nasza mała dzika ojczyzna”;
- Wystawa „Tatry”.

Wystawy 2019 r.

- „Słowa, moje spadochrony. Horst Bienek 1930-1990”;
- Wystawa „Abstrakcja bez hamulców”;
- Wystawa Domu Współpracy Polsko-Niemieckiej pt. „Sąsiedzi - o jednej z najtrwalszych granic w Europie. Na wschodniej rubieży Górnego Śląska”;
- Wystawę - KROSZONKI;
- „Historia klockami zbudowana” autorstwa Stowarzyszenia „Zbudujmy to!”;
- Wystawa prac pacjentów Szpitala w Toszku;
- Wystawa pokonkursowa pt. „Ratowanie Zabytków Naszej Małej Ojczyzny”;
- Wystawa monet - monety z okresu 1918- 1994 roku, okolicznościowe z 1995-2014 roku banknoty XX wieku;
- Wystawa strojów pt. „Jak się kiedyś łąblykali”;
- Świąteczna wystawa prac uczestników zajęć plastycznych „Świąteczna wieża zamkowa pachnąca piernikami”.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – konkurs „Piękna kroszonka”

Ważnymi wydarzeniami na toszeckim Zamku są:

- Koncert Noworoczny;
- Dzień Kobiet;
- Brewerie na toszeckim Zamku w ramach Nocy Muzeów;
- Dni Toszka;
- gminne dożynki;
- Oktoberfest.

Konkursy zorganizowane w Centrum Kultury „Zamek w Toszku”:

- konkurs recytatorski;
- konkurs na potrawę świąteczną i najpiękniej udekorowane pierniczki;
- Gminne Prezentacje Artystyczne;
- konkurs pt. „Piękny stroik”;
- konkurs „Piękna Kroszonka”.

Wszystkie wydarzenia i konkursy promowane są na terenie Gminy Toszek oraz na terenie Powiatu Gliwickiego, portalach społecznościowych, stronach internetowych zaprzyjaźnionych instytucji kultury, plakaty rozwieszane są przez pracowników Centrum Kultury „Zamek w Toszku”.

Wydarzenia znajdowały się także na kalendarzach wydarzeń kulturalnych, które rozdawane były na imprezach targowych.

1. Zadanie: „Dążenie do organizacji nowych imprez dotyczących rocznic historycznych oraz kontynuowania dotychczas organizowanych”

Kontynuacja organizacji Dni Historii Pniowa jako imprezy historyczno-edukacyjnej we współpracy z przedstawicielami sołectwa Pniów w świetlicy wiejskiej.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie - coroczna organizacja szkolnych uroczystości rocznicowych z okazji 3 maja oraz 11 listopada, w których biorą udział nauczyciele oraz uczniowie – ok. 150 osób.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku - akcja Koła Historii Lokalnej gromadzenia starych przedmiotów – potencjalnych eksponatów muzealnych, ogłoszenie zbiórki wśród mieszkańców, zaangażowanie mieszkańców – darczyńców w przygotowanie wystawy muzealnej.

2. Zadanie: „Propagowanie wśród mieszkańców prowadzenia działalności agroturystycznej połączonej ze zwiedzaniem regionu”

Na terenie Gminy Toszek stopniowo rozwija się agroturystyka, osoby które tam przebywają otrzymują informacje na temat możliwości zwiedzania regionu.

3. Zadanie: „Inicjowanie i organizowanie obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa”

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

W obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa Centrum Kultury „Zamek w Toszku” uczestniczy już od kilku lat. W latach 2018 i 2019 udział w wydarzeniu wzięło ok. 400 osób. Ubiegłoroczna edycja Europejskich Dni Dziedzictwa połączona została z Narodowym Czytaniem Nowel Polskich Pisarzy.

Dla wszystkich turystów przygotowany został program zwiedzania Zamku, a na dziedzińcu zamkowym można było aktywnie spędzić czas.

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie - zorganizowano obchody Europejskich Dni Dziedzictwa z prezentacją multimedialną, oraz elementami różnych państw wykonanymi własnoręcznie przez uczniów. Przeprowadzono konkurs na najciekawszą pracę.

4. Zadanie: „Wykorzystanie w działaniach promocyjnych gminy Toszek walorów kulturowych przy współpracy z organizacjami i fundacjami”

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie - promowano dziedzictwo kulturowe, w szczególności poprzez organizację (corocznie) kiermaszu przed świętami Bożego Narodzenia, Festynu Rodzinnego oraz dożynek wiejskich. Uczniowie przygotowywali przedstawienia tematyczne związane z danymi obchodami, małe upominki oraz gadzety. Brało w nich udział ok. 100 do 150 osób.

Gmina Toszek wspierała organizacje pozarządowe udzielając im dotacji celowych na realizację zadań publicznych, które znacznie przyczyniły się do rozwoju dziedzictwa kulturowego i pamięci historycznej w ramach trybu pozakonkursowego (tzw. „małe granty”), zgodnie z art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).

W roku 2018 udzielono dotacji celowej na realizację zadania publicznego:

- 1) pn.: „Rajd szlakiem zabytków Ziemi Toszeckiej” w kwocie: 1.750,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;
- 2) pn.: „Gryfne dziolchy i szwarne karlusy - promocja lokalnego dziedzictwa kulturowego poprzez zakup śląskich strojów dla członków chóru Tryl” w kwocie: 7.150,00 zł dla Toszeckiego Towarzystwa Śpiewaczego, ul. Zamkowa 10, 44-180 Toszek;

- 3) pn.: „Nasza Mała Dzika Ojczyzna” – wystawa fotograficzna prezentująca walory przyrodnicze ziemi toszeckiej” w kwocie: 4.500,00 zł dla Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Toszeckiej, ul. Gliwicka 13, 44-180 Toszek.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – plakat promujący wystawę pn.: „Nasza Mała Dzika Ojczyzna”

W roku 2019 udzielono dotacji celowej na realizację zadania publicznego:

- 1) pn.: „Rajd szlakiem zabytków Ziemi Toszeckiej” w kwocie: 1.800,00 zł dla Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego, ul. Wczasowa 3, 47-400 Racibórz;
- 2) pn.: „I Toszecki Jarmark Jakubowy” w kwocie: 5.000,00 zł dla Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Toszeckiej, ul. Gliwicka 13, 44-180 Toszek;
- 3) pn.: „Defiladowym krokiem ku tradycji – promocja kultury śląskiej poprzez zakup strojów dla sekcji mażorettek Magnolia” w kwocie: 9.960,00 zł dla Stowarzyszenia „Razem dla Kotulina”, ul. Kolejowa 25, 44-180 Kotulin.

5. Zadanie: „Organizacja wystaw plenerowych promujących kulturę i dziedzictwo kulturowe w przestrzeniach publicznych na terenie gminy Toszek”

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku:

- 1) organizacja stoiska szkolnego podczas Toszeckiego Jarmarku Adwentowego (klasa 7b)
- 2) w ramach realizowanego przez szkołę projektu „Znani, nieznani, czytają dzieciom” zorganizowano spotkanie z pisarzem Tomaszem Sobanią - 300 osób.

6. Zadanie: „Organizowanie i wspierania realizacji konkursów, wystaw, kiermaszy, festynów, rajdów z dziedzictwem kulturowym w tle”

Szkoła Podstawowa w Kotulinie:

- 1) organizacja XVII imprezy środowiskowej „Dzień Regionu”;
- 2) organizacja we współpracy z Sołtysem i Radą Sołecką Kotulina corocznych festynów promujących dziedzictwo kulturowe oraz tradycje związane z dożynkami i kiermaszami bożonarodzeniowymi, co prowadzi do poszerzenia wiedzy o dziedzictwie kulturowym. Corocznie bierze udział w tych wydarzeniach ok. 200 osób, w tym przedstawiciele władz lokalnych, nauczyciele, uczniowie i ich rodziny.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

Udział uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 im. I. Sendler w Toszku kl. 7 i 8 w prelekcjach historycznych organizowanych przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku” (6 razy, ok. 25 osób na każdym spotkaniu), wystawach o tematyce historycznej (2 razy).

Co roku w szczególności uczniowie klas dwujęzycznych włączają się w prace przy organizowaniu Jarmarku Adwentowego (ok. 15 osób) – prace porządkowe oraz sprzedaż ciast świątecznych i własnoręcznie wykonanych ozdób świątecznych

Wypożyczenie eksponatów do wystawy w Centrum Ekspozycji Historycznych.

7. Zadanie: „Organizacja konkursów w szkołach dotyczących tematyki lokalnego dziedzictwa kulturowego”

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie - na terenie sołectwa oraz szkoły organizowane są konkursy oraz apele z okazji 3 maja i 11 listopada.

Publiczne Przedszkole w Toszku:

- 1) obchody Święta Konstytucji 3 Maja (udział wzięły dzieci z wszystkich grup przedszkolnych);
- 2) udział w akcji Ministerstwa Edukacji Narodowej „Szkoła pamięta” – składanie kwiatów i zapalenie zniczy na grobach żołnierzy Wojska Polskiego oraz w miejscu pamięci poświęconym Ofiarom Wojen. Wysłuchanie opowiadania historyka o żołnierzach polskich z Toszka, którzy walczyli w czasie II wojny światowej (udział wzięły dzieci z dwóch grup najstarszych);
- 3) obchody Święta Niepodległości (udział wzięły wszystkie dzieci);
- 4) „Szkoła do hymnu” – udział w akcji Ministerstwa Edukacji Narodowej (udział wzięły wszystkie dzieci);
- 5) międzygrupowy konkurs plastyczny „Zabytki Gminy Toszek” w Publicznym Przedszkolu w Toszku dla dzieci z grup starszych.

Szkoła Podstawowa w Paczynie:

Organizowanie corocznych uroczystości rocznicowych: 3 maja, 11 listopada (złożenie wieńców przy pomniku „Ofiarom wojen” w Toszku).

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

- 1) Dzień Śląski – konkurs gwarowy, historyczny i plastyczny;
- 2) akademie z okazji 11 listopada, 3 maja, udział uczniów w konkursach historycznych organizowanych przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku” z okazji rocznic historycznych, np. 100-lecie Powstań Śląskich.

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku:

Cykliczna impreza „Z historią w Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku”; w latach 2018 – 2019 z okazji 100. rocznicy odzyskania Niepodległości oraz z okazji Stulecia Powstań Śląskich.

W ramach „Tygodnia z historią” podjęto działania:

- 1) konkurs historyczny, poświęcony powstaniom - 40 uczestników;
- 2) wycieczka do Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach – 13 uczestników;
- 3) konkurs dla klas I-III „Śląsk moja mała ojczyzna”;
- 4) wystawa książek i publikacji o Śląsku;
- 5) podsumowanie „Tygodnia z historią” – 200 uczestników;
- 6) prezentacje strojów i tańców z naszego regionu w wykonaniu uczniów szkoły;
- 7) spotkanie z grupą rekonstrukcji historycznej „Weteran”;
- 8) wręczenie nagród w konkursie historycznym.

8. Zadanie: „Realizacja w szkołach edukacyjnych programów związanych z ochroną zabytków i dziedzictwem kulturowym”

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie:

Umieszczono w planie pracy szkoły, w ramach programu wychowawczego zagadnienia dotyczące zabytków i dziedzictwa kulturowego, ich ochrony - zrealizowano podczas lekcji wychowawczych w czasie roku szkolnego.

Szkoła Podstawowa w Paczynie:

- 1) W klasach młodszych I-III:

W ramach edukacji polonistycznej i społecznej kl. I-III:

- a) czytanie tekstów informacyjnych o Polsce; wypowiedzi na temat polskich krajobrazów; poznawanie polskich miast – wędrowki po uproszczonej mapie Polski, poznawanie znanych zabytków polskich miast;
- b) słuchanie opowiadań i tekstów informacyjnych oraz oglądanie materiałów ilustracyjnych o Warszawie; wypowiedzi na temat charakterystycznych obiektów i zabytków stolicy. Poznawanie miejsc i obiektów, które warto odwiedzać;
- c) czytanie mapy Polski, wskazywanie na mapie własnej gminy i miejscowości, poznawanie zabytków Sołectwa Paczyna oraz Gminy Toszek;
- d) poznawanie historii miejscowości Paczyna, jej zabytków (kościół, dzwonnica, kapliczka) oraz miejsc pamięci (pomnik poległych mieszkańców Paczyny w czasie II wojny światowej);

- e) wykonywanie gazetek ściennych o własnej miejscowości, czytanie folderów reklamujących miejscowość i gminę;
 - f) poznawanie legend związanych z Gminą Toszek, jej historią, poszukiwanie i czytanie informacji na ten temat w bibliotece oraz zasobach Internetu.
- 2) W klasach IV-VIII:
- a) zorganizowanie gazetki szkolnej promującej zabytki usytuowane na terenie Gminy Toszek (bez nakładów finansowych).;
 - b) realizacja programu wychowawczego szkoły – lekcje wychowawcze w klasach IV-VIII omawiających historię Paczyny i Gminy Toszek (bez nakładów finansowych, liczba uczestników: 35 osób);
 - c) czytanie Roczników Toszeckich, studiowanie folderów i map Gminy Toszek w ramach edukacji bibliotecznej (bez nakładów finansowych, liczba uczestników: 35 osób);
 - d) uczestnictwo w akcji „Szkoła pamięta” – pamiętamy o poległych w czasie II wojny światowej, wizyta przy Pomniku poległych w Paczynie (bez nakładów finansowych, liczba uczestników: 70 osób);
 - e) wzbogacenie księgozbioru biblioteki szkolnej o pozycje opisujące zabytki najbliższej okolicy: Piotr Górecki „Archiprezbiterat toszecki”; J. Chrząszcz „Historia miast Pyskowice i Toszek”, „Rocznik toszecki”.

Szkoła Podstawowa w Kotulinie:

Realizacja tematów związanych z historią Kotulina i Gminy Toszek.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

- 1) działalność Koła Historii Lokalnej (w roku szkolnym 2018/19 - 16 osób, 2019/20 - 12 nowych uczniów z klas 7 – 8);
- 2) udział w projekcie edukacyjnym Muzeum Śląskiego „Muzeum Młodych”;
- 3) projekt „Muzeum w starej szkole” z wystawą tematyczną „Życie codzienne mieszkańców Toszka w XX wieku: dom - szkoła - praca” - I miejsce w konkursie wojewódzkim Muzeum Śląskiego;
- 4) udział 16 uczniów i 2 nauczycieli w warsztatach na temat ochrony zabytków i tworzenia muzeum (marzec 2019);
- 5) od września 2019 roku realizowana jest innowacja pedagogiczna „Muzeum w starej szkole” – zajęcia dydaktyczne w szkolnym muzeum dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 (w wymiarze 1 godz. dla każdej klasy czy grupy) oraz z innych placówek (np. oddziały przedszkolne - odbyły się zajęcia dla grupy z Przedszkola Publicznego w Toszku – listopad 2019);
- 6) udział w konkursie „Ratujemy zabytki naszej małej ojczyzny” w 2019 roku wysłano 3 prace.

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku:

- 1) w ramach programu zajęć z historii oraz godzin wychowawczych przeprowadzono lekcje na temat zabytków w Gminie Toszek;
- 2) zorganizowano wyjścia uczniów na wystawy do Centrum Kultury „Zamek w Toszku”.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – plakat promujący „Tydzień z Historią” w Szkole Podstawowej nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku

9. Zadanie: „Promocja w środkach masowego przekazu dziedzictwa kulturowego miasta i gminy oraz tematyki związanej z ochroną zabytków”

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

Działalność muzeum szkolnego na bieżąco dokumentowana jest na stronie internetowej placówki w zakładce „Muzeum”.

Muzeum szkolne jest otwarte dla mieszkańców Toszka i gości w godzinach popołudniowych (wstęp wolny) – informacja o dacie i godzinach otwarcia została opublikowana na stronie internetowej szkoły. Relacja z otwarcia muzeum w lokalnej prasie – artykuł w „Nowinach Gliwickich”, udział lokalnej TV w ceremonii otwarcia muzeum (październik 2019).

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku - „Muzeum w starej szkole”

Ponadto zrealizowano następujące wydarzenia:

- 1) obchody 100-lecia Powstań Śląskich. Zorganizowano 2 konkursy plastyczne dla dzieci oraz prelekcje wraz z wystawą poświęconą tematyce powstań na Śląsku;
- 2) zorganizowano gminne uroczyste obchody z okazji Święta Niepodległości;
- 3) wsparto honorowym patronatem Burmistrza Toszka wydarzenia organizowane przez Szkołę Podstawową nr 2 im. Gustawa Morcinka w Toszku - „Dni Historii” oraz Toszecką Akademię Piłkarską - „Patriotyczny Turniej z okazji 3-Maja”.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku - Obchody 100-lecia Powstań Śląskich

Burmistrz Toszka uczestniczył w uroczystości otwarcia „Muzeum w starej szkole”. Muzeum to nawiązuje do tradycji życia społeczności toszeckiej żyjącej na przełomie XIX /XX wieku.

Urząd Miejski w Toszku promował wydarzenie na łamach samorządowej gazety „Po troszku o Toszku”, w lokalnej telewizji oraz w mediach społecznościowych.

Wypromowano realizację przedsięwzięć związanych z powstaniem toszeckiej Albergi oraz z zadaniem „Prace konserwatorskie złożonych elementów na konstrukcji i snycerze ołtarza bocznego Matki Boskiej z Dzieciątkiem w kaplicy kościoła pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej” – promocja w/w zadań na stronie LGD Leśna Kraina Górnego Śląska, Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Toszeckiej (dot. Albergi).

Organizacja Toszeckiego Jarmarku Wielkanocnego oraz Toszeckiego Jarmarku Adwentowego wykorzystując walory zabytkowego rynku w Toszku.

Organizacja Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej im. ks. prałata Mariana Piotrowskiego w zabytkowym kościele pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Toszku.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Toszecki Jarmark Wielkanocny

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – Toszecki Jarmark Adwentowy

Organizacja wydarzeń pn.: „Zamkowe spotkania z kawą i kulturą”, promujące zabytkowy Zamek z następującymi osobami:

- Prezesem Polskiego Komitetu Paraolimpijskiego – Łukaszem Szeliągą,
- archeologiem Radosławem Zdaniewiczem,

- prof. Ryszardem Kaczmarkiem - historykiem, dyrektorem Biblioteki Śląskiej ds. Instytutu Badań Regionalnych.

Ponadto Urząd Miejski w Toszku zlecił przygotowanie ozdobnego baneru w postaci naklejki samoprzylepnej nawiązującej do osób, które związane były z miastem Toszek, tj. Jan Franciszek Lewandowski, Ks. Johannes Chrząszcz, Irena Sendler. Naklejki są zamieszczone na 3 przystankach autobusowych w Gminie Toszek.

fol. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – naklejki na przystankach z osobami związanymi z Toszkiem

Konkurs plastyczny nawiązujący do tematyki Powstań Śląskich – portal Gminy Toszek, portal społecznościowy Facebook Gminy Toszek.

10. Zadanie: „Bieżące uzupełnianie księgozbioru biblioteki gminnej o publikacje na temat historii i zabytków”

Księgozbiór gminnej biblioteki jest systematycznie uzupełniany o nowe publikacje.

11. Zadanie: „Dążenie do organizacji nowych imprez dotyczących rocznic historycznych oraz kontynuowania dotychczas organizowanych”

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Pniowie:

Kontynuacja organizacji Dni Historii Pniowa jako imprezy historyczno-edukacyjnej.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

- 1) akcja Koła Historii Lokalnej gromadzenia starych przedmiotów – potencjalnych eksponatów muzealnych, ogłoszenie zbiórki wśród mieszkańców, zaangażowanie mieszkańców – darczyńców w przygotowanie wystawy muzealnej;
- 2) udział uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku z kl. 7 i 8 w prelekcjach historycznych organizowanych przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku” (6 razy, ok. 25 osób na każdym spotkaniu), wystawach o tematyce historycznej (2 razy);
- 3) co roku w szczególności uczniowie klas dwujęzycznych włączają się w prace przy organizowaniu Jarmarku Adwentowego (ok. 15 osób) – prace porządkowe oraz sprzedaż ciast świątecznych i własnoręcznie wykonanych ozdób świątecznych;
- 4) wypożyczenie eksponatów do wystawy w Centrum Ekspozycji Historycznych.

12. Zadanie: „Organizacja konkursów w szkołach dotyczących tematyki lokalnego dziedzictwa kulturowego”

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

- 1) konkurs o tematyce regionalnej i znajomości gwary w klasach VII-VIII, „Dzień Śląski” w Szkole Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku;
- 2) konkurs plastyczny pt. „Zabytki gminy Toszek” - konkurs będzie organizowany cyklicznie każdego roku w latach 2018 - 2021. Kierowany będzie do dzieci przedszkolnych z gminy Toszek;
- 3) coroczne szkolne uroczystości rocznicowe - 3 maja, 11 listopada;
- 4) coroczny konkurs o Ziemi Toszeckiej;
- 5) konkurs fotograficzny - dziedzictwo kulturowe Ziemi Toszeckiej;
- 6) Dzień Śląski – konkurs gwarowy, historyczny i plastyczny;
- 7) akademie z okazji 11 listopada, 3 maja;
- 8) udział uczniów w konkursach historycznych organizowanych przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku” z okazji rocznic historycznych np. 100-lecie Powstań Śląskich.

13. Zadanie: „Realizacja w szkołach edukacyjnych programów związanych z ochroną zabytków i dziedzictwem kulturowym - opracowanie programu wychowawczego szkoły i realizacja cyklu lekcji wychowawczych na temat historii Paczyny i gminy Toszek”

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

- 1) udział uczniów w konkursie „Ratujemy zabytki naszej małej ojczyzny” - impreza cykliczna organizowana przez KANA Gliwice;

- 2) Działalność Koła Historii Lokalnej (w roku szkolnym 2018/19 - 16 osób, 2019/20 - 12 nowych uczniów z klas 7–8). Udział w projekcie edukacyjnym Muzeum Śląskiego „Muzeum Młodych”.

Projekt „Muzeum w starej szkole” z wystawą tematyczną „Życie codzienne mieszkańców Toszka w XX wieku: dom - szkoła - praca” - I miejsce w konkursie wojewódzkim Muzeum Śląskiego. Udział 16 uczniów i 2 nauczycieli w warsztatach na temat ochrony zabytków i tworzenia muzeum (marzec 2019). Od września 2019 roku realizowana jest innowacja pedagogiczna „Muzeum w starej szkole” - zajęcia dydaktyczne w szkolnym muzeum dla uczniów placówki (w wymiarze 1 godz. dla każdej klasy czy grupy) oraz z innych placówek (np. oddziały przedszkolne - odbyły się zajęcia dla grupy z Przedszkola Publicznego w Toszku - listopad 2019). Udział w konkursie „Ratujemy zabytki naszej małej ojczyzny” w 2019 roku wysłano 3 prace.

14. Zadanie: „Promocja w środkach masowego przekazu dziedzictwa kulturowego miasta i gminy oraz tematyki związanej z ochroną zabytków”

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku:

- 1) zamieszczanie informacji dotyczących konkursu plastycznego pt. „Zabytki gminy Toszek” w środkach masowego przekazu - prasa, strona internetowa Publicznego Przedszkola w Toszku;
- 2) promocja w prasie lokalnej, w gazecie samorządowej „Po troszku o Toszku”, „Nowiny Gliwickie”, „Strzelec Opolski”;
- 3) działalność muzeum szkolnego na bieżąco dokumentowana na stronie internetowej Szkoły Podstawowej nr 1 im. Ireny Sendler w Toszku w zakładce „Muzeum”.

Muzeum szkolne otwarte dla mieszkańców Toszka i gości w godzinach popołudniowych (wstęp wolny) - informacja o dacie i godzinach otwarcia na stronie internetowej szkoły.

Relacja z otwarcia muzeum w lokalnej prasie - artykuł w „Nowinach Gliwickich”, udział lokalnej TV w ceremonii otwarcia muzeum (październik 2019).

§ 16. Kierunek działania III. 16 Utworzenie bazy danych o niematerialnych zabytkach Gminy Toszek

1. Zadanie: „Opracowanie strony internetowej poświęconej tradycjom i zwyczajom gminy i jej mieszkańców”

Strona internetowa poświęcona Gminie jako miastu turystyki kulturowej istnieje od 2015 roku.

2. Zadanie: „Opracowanie wydawnictw (w tym folderów promocyjnych, map, przewodników”

Gmina Toszek wykorzystuje zabytki i dziedzictwo kulturowe w procesie kreowania swojego wizerunku poprzez wydawanie folderów, broszur, eleganckich pocztówek oraz w postaci materiałów multimedialnych. Wydano następujące publikacje promujące lokalne zabytki i dziedzictwo kulturowe Gminy Toszek w postaci:

- 1) Rocznik toszecki 2018 - 500 szt.;
- 2) Rocznik toszecki 2019 - 500 szt.;
- 3) Album Miasto i Gmina Toszek na dawnej pocztówce - 1000 szt. w roku 2019;
- 4) Folder Toszek miasto turystyki kulturowej - 5.000 szt. w roku 2019;
- 5) Mapki - 1.000 szt. w roku 2019;

- 6) kalendarium imprez organizowanych przez Centrum Kultury „Zamek w Toszku”, w roku 2018 i 2019;
- 7) ulotka promująca Centrum Ekspozycji Historycznych „Zamek w Toszku”, w roku 2018 i 2019.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – materiały promocyjne

Centrum Kultury „Zamek w Toszku”

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” w latach 2018 i 2019 przygotował kalendarz informacji kulturalnych w nakładzie ok. 2.000 szt.

Centrum Ekspozycji Historycznych to miejsce, w którym turysta odwiedzający Zamek otrzyma informacje dotyczące historii obiektu, w wieży zamkowej można zobaczyć wystawy czasowe oraz wystawę stałą dotyczącą historii i pamiątek związanych z Zamkiem toszeckim oraz z miastem Toszek. Wystawy czasowe dotyczące różnej tematyki.

Sprawozdanie z realizacji
„Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018–2021”
za okres 2018-2019

W 2018 roku obiekt odwiedziło w sumie ok. 7.000 turystów indywidualnych i grup zorganizowanych, zaś w 2019 r. ok. 9.000 turystów indywidualnych i grup zorganizowanych.

fot. Centrum Kultury „Zamek w Toszku” – materiały informacyjne

3. Zadanie: „Opracowanie mapy zabytków gminy, jako atrakcyjnej graficznie formy promocji”

Wydanie przez Urząd Miejski w Toszku mapki zabytków Gminy Toszek w ilości 1.000 sztuk - nawiązujących do 17 zabytkowych miejsc, które zostały wyznaczone w ramach projektu pn.: „Wzrost atrakcyjności i promocji Gminy Toszek poprzez wyeksponowanie szlaku historyczno-zabytkowo-przyrodniczego i stworzenie kompleksowej oferty turystycznej” – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

4. Zadanie: „Punkty informacji turystycznej”

Na terenie toszeckiego Zamku znajdują się cztery informatory audio mówiące o Zamku i jego historii. Bezpośrednich informacji turysta może uzyskać również w recepcji Centrum Ekspozycji Historycznych i w biurze Centrum Kultury „Zamek w Toszku”. Na terenie obiektu znajduje się jedna gabłota informacyjna i tablica z historią Zamku.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – tablica informacyjna

5. Zadanie: „Gromadzenie materiałów dotyczących zabytków gminy Toszek”

Centrum Kultury „Zamek w Toszku” wydaje każdego roku kalendarium wydarzeń kulturalnych, które jest następnie rozdawane na imprezach targowych i stoiskach wystawienniczych. Kalendaria dotarły do Punktów Informacji Turystycznej z terenu województwa śląskiego i na liczne wydarzenia targowe za pośrednictwem Śląskiej Organizacji Turystycznej, której jest członkiem.

Podsumowanie

Zadania określone w „Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek” w latach 2018-2019 były realizowane w wyniku działań prawnych, finansowych i programowych samorządu toszeckiego wspólnie z posiadaczami i użytkownikami obiektów zabytkowych, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami regionalnymi z terenu Gminy. Główny obowiązek dbania o właściwy stan tych obiektów spoczywa jednak na ich właścicielach i dysponentach. To oni ponoszą koszty związane z pracami remontowymi i konserwatorskimi.

W okresie sprawozdawczym podejmowano szereg działań związanych z dbałością o zachowanie istniejących walorów zabytkowych oraz wykorzystaniem zasobów dziedzictwa kulturowego w polityce rozwoju Gminy. Podjęto działania związane z zahamowaniem degradacji substancji zabytkowej, kształtowaniem atrakcyjnego wizerunku Gminy Toszek, oraz ze zwiększeniem atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

W następnych latach planuje się dalsze wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych, zarządców oraz indywidualnych właścicieli zabytków w sferze opieki nad zabytkami. Wspierane będą również przedsięwzięcia, w szczególności poprzez udzielenie dotacji na prace związane z rewitalizacją i przywróceniem dawnej świetności wyeksploatowanych zabytków.

Cykliczność podejmowanych działań, szczególnie edukacyjnych, z uwzględnieniem historii i tradycji Gminy Toszek, pozwala na osiągnięcie zamierzonych efektów – m.in. zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Realizacja „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018-2021” stała się też okazją do analizy i wyciągnięcia wniosków na przyszłość.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Toszku – widok na Zamek w Toszku

UZASADNIENIE

Uchwałą Nr XLV/370/2018 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 26 marca 2018 r. został przyjęty "Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy miejsko-wiejskiej Toszek na lata 2018-2021". Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 282) organ wykonawczy sporządza, co dwa lata, sprawozdanie z jego realizacji, które przedstawia radzie gminy.

Załącznik do przedmiotowej uchwały prezentuje zakres działań podejmowanych przez toszecki samorząd w zakresie opieki nad zabytkami w okresie sprawozdawczym przypadającym na lata 2018-2019.

Podjęcie przedmiotowej uchwały stanowi w świetle art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713) realizację ustawowego wymogu odniesienia się przez Radę Miejską w Toszku do przedłożonego przez Burmistrza Toszka sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami, tym samym podjęcie niniejszej uchwały wydaje się w pełni uzasadnione.